Kapitel 3

Identifiera som diskret variabel eller inte.

2. M: antalet meteoriter som träffar en satellit per dag.

4. Neutroner som avges vid fission är antingen "prompt" eller "delayed". De "prompt" skickas ut inom 10^-14 s, de "delayed" under en period på timmar. Låt D beteckna beteckna tiden det tar en en delayed neutron att skickas ut vid en fission.

6. Antalet elavbrott per månad i Tennesse Valley elnätverk.

3.2.

M: Meteoriter/dag

Diskret stokastisk variabel ty de möjliga värden för varje dag är 0, 1, 2, ...

3.4.

D: Kontinuerlig ty det handlar om tid.

3.6.

Diskret av samma skäl som för meteoriterna.

3.8

När man borrar i berg använder man en särskild sorts borrspets. Antalet hål som kan borras med en spets betecknar vi X. Tätheten för X alltså f(x) ges av följande:

X	1	2	3	4	5	6	7	8
f(x)	0.02	0.03	0.05	0.2	0.4	0.2	0.07	?

a) Vad är f(8)?

b) Hitta tabell för F.

c) använd F för att hitta sannolikheten att en slumpvis vald borr kan användas till mellan 3 och 5 hål?

d) Hitta P[X=<4] och P[X<4] är dessa sannolikheter lika?

e) Hitta F(-3) och F(10).

a) Vi vet att

$$\sum_{x=1}^{8} f(x) = 1$$

Detta ger att

$$\underbrace{0.02 + 0.03 + 0.05}_{0.1} + \underbrace{0.2 + 0.4 + 0.2}_{0.8} + 0.07 + ? = 1$$

$$\underbrace{0.1 + 0.8 + 0.07}_{0.97} + ? = 1$$

$$0.97 + ? = 1$$

$$\underline{\underline{? = 0.03}}$$

b)

$$F(x) = P(X \leq x) = \sum_{\tilde{x}=1}^{x} f(\tilde{x})$$

Den kumultiva fördelnings funktionen fås genom att summera alla tal under X.

X	1	2	3	4	5	6	7	8
f(x)	0.02	0.03	0.05	0.2	0.4	0.2	0.07	0.03
F(x)	0.02	0.05	0.1	0.3	0.7	0.9	0.97	1.00

c) Sannolikheten att hamna mellan 3 och 5 kan skrivas som

$$P(3 \le X \le 5) = P(2 < X \le 5) = F(5) - F(2) =$$
$$= 0.7 - 0.05 = 0.65$$

d) Nej dessa är inte lika.

$P[X \le 4] = F(4) = 0.3$ (1, 2, 3, 4)

$P[X < 4] = F(3) = 0.1$ (1, 2, 3)

e)

$F(-3) = 0$ ty X alltid ≥ 0

$F(10) = 1$ ty X alltid ≤ 8

3.10

Det är känt att sannolikheten att kunna logga in på en dator remote vid en given tid är 0.7. Låt X beteckna antalet försök som måste göras för att komma åt datorn.

a)hitta de 4 första termerna i täthetstabellen

$f(1) = 0.7$ – funkar första

$f(2) = 0.3 \cdot 0.7 = 0.21$ – inte första men andra

$f(3) = 0.3 \cdot 0.3 \cdot 0.7 = 0.063$ osv.

$f(4) = 0.3 \cdot 0.3 \cdot 0.3 \cdot 0.7 = 0.0189$

b)ge ett slutet uttryck för f(x)

$f(x) = 0.3^{x-1} \cdot 0.7$ ← ett lyckat

↑

x-1

misslyckande

c) Hitta P[X = 6].

$f(6) = 0.3^{6-1} \cdot 0.7 = 0.001701$

d) Hitta en sluten form för F(x).

$$F(x) = P(X \leq x) = \sum_{k=1}^{x} f(k) = \sum_{k=1}^{x} f(k) = \sum_{k=1}^{x} 0.3^{k-1} \cdot 0.7 =$$

$$= 0.7 \sum_{k=0}^{x-1} 0.3^k = \{\text{geometrisk Summa}\} = \cancel{0.7} \cdot \frac{1-0.3^x}{\cancel{1-0.3}} = 1-0.3^x$$

e)Använd F för att hitta sannolikheten att som mest 4 försök måste användas för att logga in.

$P(X \leq 4) = F(4) = 1 - 0.3^4 = \underline{0.9919}$

f) Använd F för att hitta sannolikheten att minst 5 försök behövs.

$P(X \geq 5) = 1 - P(X \leq 4) = 1 - F(4) = 1 - 0.9919 =$

$= \underline{0.0081}$

3.14

I ett experiment testade man att ympa en typ av apelsin träd på rötterna av ett annat. En serie med 5 försök gjordes. Låt tätheten för X=#inympnigar som misslyckades ges av:

X	0	1	2	3	4	5
f(x)	0.7	0.2	0.05	0.03	0.01	?

a) hitta E[X].

$$? = 1 - 0.7 - 0.2 - 0.05 - 0.03 - 0.01 = 0.01$$

$$E(X) = \sum_{x=0}^{5} x f(x) = 0 \cdot 0.7 + 1 \cdot 0.2 + 2 \cdot 0.05 + 3 \cdot 0.03 + 4 \cdot 0.01 + 5 \cdot 0.01 = \underline{0.48}$$

Summera för alla möjlig x viktat med sannolikheten täthetsfunktionen.

b) Hitta μ_X

$$\mu_X = 0.48$$

μ_X är bara en alternativ beteckning för $E(X)$

c) Hitta E[X^2].

$$E(X^2) = \sum_{x=0}^{5} x^2 f(x) = 0^2 \cdot 0.7 + 1^2 \cdot 0.2 + 2^2 \cdot 0.05 + 3^2 \cdot 0.01 + 5^2 \cdot 0.01 =$$

$$= 1.08$$

$$\boxed{E(H(x)) = \sum_{x} H(x) f(x)}$$

d) hitta Var(X)

$Var(X) = E(X^2) - E(X)^2 = 1.08 - 0.48^2 = \underline{\underline{0.8496}}$

e) hitta sigmakvadrat.

$\sigma_x^2 = Var(x) = \underline{\underline{0.8496}}$

σ_x^2 är bara en alternativ beteckning för $Var(X)$

f)hitta standardavvikelsen för X.

$\sigma_x = \sqrt{var(x)} = \sqrt{0.8496} = \underline{\underline{0.9217}}$

g) vilen enhet har sigma_x

Samma som X!

"Antal"

3.24

(slumpmässigt)

När man borrar efter olja är sannolikheten 1/13 att hitta olja. Antag att en grupp borrar efter olja i olika delar av landet. Så att ett borrhål inte har med något annat att göra. Låt X vara antalet försök som behövs innan man hittar olja.

a) verifiera att X är geometriskt fördelad och hitta parametern p.

1. Exprimentet består i en serie försök där utfallet antingen är "lyckas" (s) eller "misslyckas" (f)

2. Försöken är identiska och oberoende och sannolikheten att lyckas, p, är samma för alla försök.

3.
X = # försök som behövs innan första lyckas.

I vårt fall är $p = \frac{1}{13}$

X = # borrningar innan man hittar olja.

"Hittar olja" (s) "hittar inte olja" (f)

b) Vad är det exakta uttrycket för tätheten hos X?

$$f(x) = (1-p)^{x-1} p, \quad p = \frac{1}{13}, \quad x = 1, 2, 3, \ldots$$

c) Vad är det exakta uttrycket för den moment genererande funktionen för X?

$X \sim geom(p) \Rightarrow m_X(t) = \frac{pe^t}{1-qe^t}$, $q = 1-p$

(se tabell 3.8) $p = \frac{1}{13}$

d) Vad är väderna på E[X], E[X^2],sigma^2, sigma?

Dessa kan fås från den moment genererande funktionen.

$$E(x) = \frac{dm_X(t)}{dt}\Big|_{t=0} = \frac{pe^t(1-qe^t) - pe^t(-qe^t)}{(1-qe^t)^2} = \{t=0\} =$$

$$= \frac{p(1-q) - p(-q)}{(1-q)^2} = \frac{p - \cancel{pq} + \cancel{pq}}{1^2 - 2q + q^2} = \frac{p}{1-2q+q^2} = \left(= \frac{p}{(1-q)^2} = 1/p \right)$$

$$= \frac{1/13}{1 - 24/13 + 12^2/13^2} = \frac{1/13}{\frac{12^2}{13^2} - \frac{11}{13}} = \underline{\underline{13}}$$

Finns också en sats för μ hos geometrisk fördelning $\underline{\mu = \frac{1}{p}}$ (Enklare)

$$Var(X) = \sigma^2 = \left\{ \begin{matrix} \text{Sats för} \\ \text{geom. förd} \end{matrix} \right\} =$$ (se theorem 3.4.3)

$$= \frac{q}{p^2} = \frac{\frac{12}{13}}{(1/13)^2} = \frac{12/13}{1/13^2} = 12 \cdot 13 = \underline{\underline{156}}$$

Låt oss hitta $E(X^2)$.

$$Var(X) = E(X^2) - E(X)^2$$

$$E(X)^2 + Var(X) = E(X^2) = 13^2 + 156 = \underline{\underline{325}}$$

$$\sigma = \sqrt{var(X)} \approx \underline{12.49}\ldots$$

e) Hitta P[X>=2].

$$P(X \geq 2) = 1 - P(X=1) = 1 - f(1) = 1 - \frac{1}{13} = \underline{\underline{\frac{12}{13}}}$$

D.v.s sannolikheten att misslyckas vid första försöket.

3.28

Ett system använder 128-bits per meddelande som sänds. Ibland fås störningar så att en bit ändras vilket orsakar ett överförnings fel detta händer med sannolikhet 1/1000 för varje enskild bit.

Låt X=#överförningsfel per 128-bits som sänds.

Är X geometrisk? Om inte vilken egenskap saknas?

1. Experimentet består av en serie försök. Ok!

2. Försöken är identiska och oberoende.

3. Inte OK

$X \neq$ # försök som behövs innan första lyckas.

Antalet överföringar i det här fallet är inte beroende om det lyckas eller inte.

(*) X är binomialfördelad med $n = 128$ och $p = 1/1000$ vilket inte är samma som geometrisk.

3.32

En diskret randomiserad variabel har momentet genererande funktionen

m_x(t) = exp(2(exp(t)-1))

a) Hitta E[X].

$$E(X) = \frac{d\, m_x(t)}{dt}\Big|_{t=0} = \frac{d}{dt}\left(e^{2(e^t-1)}\right)\Big|_{t=0} = 2\cdot(e^t)\cdot e^{2(e^t-1)}\Big|_{t=0} =$$

$$= 2\cdot e^0 e^{2(e^0-1)} = 2\cdot e^{2\cdot 0} = \underline{\underline{2}}$$

b)Hitta E[X^2]

$$E(X^2) = \frac{d^2}{dx^2} m_X(t) = \frac{d}{dt}\, 2\cdot e^t \cdot e^{2(e^t-1)} = \frac{d}{dt}\, 2e^{2(e^t-1+t/2)} =$$

$$= 4e^{2(e^t+t/2-1)}(e^t+1/2) = 4e^{2(e^0+0-1)} + 2e^{2(e^t+t/2-1)}$$

$\underline{\underline{t=0}}$ $\quad E(X^2) = m''_X(0) =$

$$= 4e^{2\cdot 0} + 2e^{2\cdot 0} = 4+2 = \underline{\underline{6}}$$

c) Hitta sigma^2 och sigma

$$\sigma^2 = E(X^2) - E(X)^2$$

$$\sigma^2 = 6 - 2^2 = 6-4 = \underline{\underline{2}}$$

$$\sigma = \sqrt{2}$$

3.40

I ett elektronmikroskop fås bilder av föremålet man studerar på ett katodisktstrål-rör. Förr har man använt en 4x5 tums kamera. Men man tror att en 35 mm kamera kan ge samma resultat.

a) man fotar 15 olika föremål med båda kamerorna och utvärderar bilderna genom att låta en bedömare välja den skarpaste av en bild från varje kamera. Låt X vara antalet bilder valda från den nya kameran. Vad skulle väntevärdet på X vara om det inte är någon skillnad på bilderna?

vänte värdet - $E[X]$

Om det inte var någon skilnad skulle sannolikheten vara 0.5 att en bild väljs.

$15 \cdot 0.5 = \underline{\underline{7.5}}$ $\qquad E[X] = 7.5$

b) Skulle du bli förvånad om bedömaren valde 12 eller mer från den nya kameran? Vilka sannolikheter är inblandade?

Låt oss kolla sannolikheten för detta om biderna är lika.

$P(X \geq 12)$?

X här är binomial fördelad med parametrar $n=15$, $p=0.5$.

$$P(X \geq 12) = 1 - P(X < 12) = 1 - P(X \leq 11) =$$

$$= 1 - \sum_{x=0}^{11} \binom{n}{x} p^x (1-p)^{n-x} = 1 - \sum_{x=0}^{11} \binom{15}{x} \left(\frac{1}{2}\right)^{15} = 1 - 0.9824 =$$

$= \underline{\underline{0.0176}}$ d.v.s. Ja jag skulle bli lite förvånad. men endå inte helt omöjligt.

c) Om X >= 12 finns det anledning att tro att bedömaren inte väljer slumpmässigt?

Ja eftersom sannolikheten för dett är
< 2% så ja det låter mycket möjligt.

3.48

Nu blir **det baseball. En kastmaskin kastar bollen i strike zone för en 180 cm lång spelare 90% av gångerna.**

Vad är förväntat antal kast tills fyra bollar missat strike zone?

X = tot antal försök tills 4 lyckade

X här är negativt binomial fördelad med parametrar.

$r = 4$, $p = 0.1$

för neg. binomial gäller.

$$f_X(x) = \binom{x-1}{r-1} (1-p)^{x-r} p^r$$

På hur många sätt kan det hända

strike $x-r$ ggr.

miss r ggr.

Väntevärde för neg. Bin.

$$E[X] = \frac{r}{p} = \frac{4}{0.1} = \underline{\underline{40}}$$

Vad är sannolikheten att fjärde missen sker på sjunde kastet?

$$P(X=7) = f_X(7) = \binom{6}{3} 0.9^3 \cdot 0.1^4 = 20 \cdot 0.729 \cdot 0.0001 =$$

$$= 0.001458 \approx \underline{0.15\%}$$

3.54

Antag att X är hypergemoetriskt fördelad med N=20 , r=17 och n=5

Vad är de möjliga värdena för X?

Hypergeometrisk fördelning kan tänkas på som N objet där r har en viss egenskap. Vi drar n av objekten och

$X = \#$ object med egenskapen.

Då blir det enklare att se.

$$\underbrace{\max(0, n-(N-r))}_{\text{om det är färre utan egenskapen } (N-r) \text{ än vi drar } n} \leq X \leq \min(n, r)$$

dvs $2 \leq X \leq 5$

Vad är E[X]?

Väntevärde för hypergeometrisk fördelning fås som.

(se tabell 3.8)

$$E[X] = n \frac{r}{N} = 5 \frac{17}{20} = \underline{\underline{\frac{17}{4}}}$$

antal vi drar

andel med egenskapen

Vad är var(X)?

Variansen för en geometrisk fördelning fås som

$$Var(X) = n \frac{r}{N} \left(\frac{N-r}{N}\right)\left(\frac{N-n}{N-1}\right) = 5 \frac{17}{20} \cdot \frac{3}{20} \cdot \frac{15}{19} = \underline{\underline{0.503}}$$

3.62

Ett visst kärnkraftverk släpper ut radioaktiva gaser 2 ggr/månaden i genomsnitt.

Hitta sannolikheten att det är högst 4 utsläpp på en månad.

Detta kan ses som en Poisson fördelning(*)

X = # utsläpp på en månad.

$X \sim Poison(k)$ $\quad k = 2$

$$P(X \leq 4) = \sum_{x=0}^{4} \frac{e^{-k} k^x}{x!} = e^{-k} \sum_{x=0}^{4} \frac{k^x}{x!} = e^{-2}\left(2^0 + 2^1 + \frac{2^2}{2!} + \frac{2^3}{3!} + \frac{2^4}{4!}\right)$$

$$= e^{-2}\left(1 + 2 + \frac{4}{2} + \frac{8}{6} + \frac{16}{24}\right) = 0.947$$

Vad är det förväntade utsläppen under 3 månader? (**)

X' = # utsläpp under 3 månader.

$X' \sim Poi(3 \cdot 2) = Poi(6)$

Väntevärde för poisson fördelning ger.

$E(X') = 6$

(*) Det är det boken menar om än med något oklar argumentering/bakgrund.

(**) Det författarna tänker sig här är att antalet utsläpp under n månader är en Poisson process med 2 utsläpp per månad i medel dvs 6 utsläpp i medel under 3 månader

12 eller mer utsläpp observeras under 3 månader. Bör vi misstänka det rapporterade genomsnittet? (***)

Vi söker alltså

$$P(X' \geq 12) = 1 - P(X \leq 11) = 1 - e^{-6} \sum_{x=0}^{11} \frac{6^x}{x!} =$$

$$= \ldots = 0{,}02$$

Sannolikheten för detta är 2%
alltså ganska liten. Dvs Ja vi bör
misstänka det rapporterade genomsnittet.

(***) En poisson process med 2 utsläpp per
månad i medel har ett Po(6)-fordelat antal
utsläpp efter 3 månader.

Poissonprocessen förklaras/definieras
mera noggrannt i kapitel 4 i boken och
ännu mera noggrannt i de föreläsnings-
anteckningar och den föreläsning som
hör där till.

3.64

Califonien slås av ca. 500 jordbävningar som kan märkas av per år. De som har möjlighet att förstöra kommer dock bara med medel en gång per år.

Hitta sannolikheten att minst **en sådan jordbävning slår under en 6 månaders period.** (*)

X = # Jordbävningar under 6 månader

$X \sim Poi(0.5)$ Poison fördelad med $k = \lambda s = 1 \cdot 0.5 = 0.5$

$$P(X \geq 1) = 1 - P(X=0) = 1 - e^{-0.5}\frac{0.5^0}{0!} = 1 - 0.607 = 0.393$$

Skulle det vara ovanligt att ha 3 eller mer jordbävningar av destruktiv magnitud under en 6 månaders period.

$$P(X \geq 3) = 1 - P(X \leq 2) = 1 - P(X=0) - P(X=1) - P(X=2) =$$

$$= 1 - e^{-0.5}\left(1 + 0.5 + \frac{0.5^2}{2}\right) = 1 - e^{-0.5}(1.625) =$$

$$= 1 - 0.9856 = 0.01438\ldots \approx \underline{\underline{0.014}}$$

Ja ganska ovanligt $\underline{1,4\%}$

(*) Jordbävningarna som har möjlighet förstöra tänks vara en Poisson process med en jordbävning per år i medel varvid antalet jordbävningar under 6 månader blir $Po(0.5)$-fördelat.

3.68

En poisson fördelad slumpvariabel är sådan att P(X=0) = P(X=1). Hitta k.

Täthetenför poissonfördelning ger oss att

$$P(X=0) = \frac{e^{-k}k^0}{0!}$$

$$P(X=1) = \frac{e^{-k}k^1}{1!}$$

$$\frac{e^{-k}k^0}{0!} = \frac{e^{-k}k^1}{1!}$$

$$e^{-k} = e^{-k}k$$

$$\underline{\underline{k=1}}$$